

# LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2014-07-28 Nr. 73-3

Vilnius

Posėdis įvyko 2014 m. liepos 28 d. 13.00–13.40 val. posėdžių salėje Nr. 1, Vidaus reikalų ministerijoje, Šventaragio g. 2, Vilnius.

Posėdžio pirmininkas – Dailis Alfonsas Barakauskas, vidaus reikalų ministras, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkas.

Posėdžio sekretorius – Rimantas Žemaitis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Ekstremalių situacijų planavimo skyriaus vyresnysis specialistas.

## **Posėdžio dalyviai:**

### **VESK nariai:**

Dailis Alfonsas Barakauskas – vidaus reikalų ministras (VESK pirmininkas), Žimantas Pacevičius – vidaus reikalų viceministras (VESK pirmininko pavaduotojas), Dalius Labanauskas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento Nacionalinio saugumo ir krizių valdymo skyriaus vedėjas, Giedrius Rimša – Finansų ministerijos kancleris, Jūratė Raguckienė – Užsienio reikalų ministerijos kanclerė, Dainius Numgaudis – Švietimo ir mokslo ministerijos kancleris, Erikas Mačiūnas – sveikatos apsaugos viceministras, Tomas Karpavičius – Susisiekimo ministerijos kancleris, Gediminas Miškinis – Ūkio ministerijos kancleris, Danguolė Juozapavičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kanclerė, Dalia Miniataitė – Žemės ūkio ministerijos kanclerė.

### **Įgalioti asmenys:**

Inga Černiuk – Energetikos ministerijos kanclerė, Julius Pagojus – teisingumo viceministras, Linas Jonauskas – aplinkos viceministras, Valentinas Novikovas – Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos vado pavaduotojas, Vytas Kaziliūnas – laikinai einantis PAGD direktoriaus pareigas, Vaidotas Mažeika – Valstybės saugumo departamento direktoriaus pavaduotojas, Algirdas Stončaitis – policijos generalinio komisaro pavaduotojas, Albertas Dapkus – Lietuvos kariuomenės Jungtinio štabo J5 viršininkas.

### **Kiti asmenys:**

Virginija Baltraitienė – žemės ūkio ministrė, Jonas Milius – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktorius, Vygandas Kurkulis – PAGD direktoriaus pavaduotojas, Artūras Šimkus – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Skubios veiklos skyriaus vedėjo

pavadootojas, Ernestas Trunovas – laikinai einantis PAGD Civilinės saugos valdybos viršininko pareigas, Tatjana Milkamanovič – PAGD Civilinės saugos valdybos Ekstremalių situacijų planavimo skyriaus viršininkė, Algis Baravykas – Lietuvos kiaulių augintojų asociacijos direktorius, Jonas Lisauskas – Žemės ūkio ministerijos Žemės ūkio gamybos ir maisto pramonės departamento direktoriaus pavadootojas, Raimondas Sakalauskas – Aplinkos apsaugos agentūros prie Aplinkos ministerijos direktorius.

#### **DARBOTVARKĖ:**

Aptarti situaciją dėl Ignalinos rajono savivaldybėje nustatyto Afrikinio kiaulių maro ir priimti atitinkamus sprendimus.

#### **SVARSTYTA:**

VESK pirmininkas pasveikino posėdžio dalyvius, supažindino su darbotvarke, pasitikslino, ar VESK narius atstovaujantys asmenys turi įgaliojimus, pristatė pranešimą – Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) direktorių Joną Milių.

Jonas Milius posėdžio dalyvius supažindino su Rupinskių kaime, Kazitiškio seniūnijoje, Ignalinos rajono savivaldybėje, UAB „Idavang“ filiale, Rupinskių komplekse (19411 kiaulių) nustatyto Afrikinio kiaulių maro (toliau – AKM) likvidavimo eiga.

VMVT pranešimą apie šiame komplekse pradėjusias gaišti kiaules gavo 2014 m. liepos 23 d. apie 19 val. VMVT skubiai atlikti tyrimai patvirtino, kad tai AKM (ligos sukėlėjas rastas 36 mėginiuose, paimtuose iš kiaulių).

VMVT nustatė ir du keliančius pavojų kontaktinius ūkius, į kuriuos šių metų liepos 10 ir 17 dienomis iš Rupinskių komplekso buvo vežamos kiaulės (UAB „Idavang Kepaliai“ Radviliškio rajono savivaldybėje ir UAB „Sistem“ Kėdainių rajono savivaldybėje). VMVT taip pat informavo Lenkiją ir Latviją, kad į šių šalių skerdyklas buvo vežama kiaulių. J. Milius pažymėjo, kad 2014 m. liepos 24 d. Ignalinos rajono savivaldybės ekstremalių situacijų komisija aptarė situaciją dėl šiame rajone nustatyto AKM ir pasiūlė Ignalinos rajono savivaldybės administracijos direktoriui skelbti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją. Taip pat buvo nuspręsta apie paskelbtą ekstremaliąją situaciją informuoti PAGD, visuomenę ir pasitelkti civilinės saugos sistemos pajėgas, kreiptis į Lietuvos kariuomenę pagalbos (dėl žmogiškųjų išteklių) ir įgyvendinti šias priemones: blokuoti privažiavimą nuo valstybinės reikšmės kelio Švenčionys – Zarasai iki UAB „Idavang“ teritorijos, UAB „Idavang“ teritorijos prieigose pastatyti palapinę, biotualetus, skubiai telkti materialinius, techninius ir žmogiškuosius išteklius AKM likviduoti.

Pranešėjas įvardino šias kontrolės ir prevencijos priemones: nustatyta 3 kilometrų apsaugos ir 10 kilometrų priežiūros zonos, kuriose iš esančių kiaulių paimti mėginiai AKM nustatyti, ir vykdoma aktyvi klinikinė stebėseną. Iš užkrėstos zonos, taip pat UAB „Idavang“ kiaulių

kompleksų, uždraustos išvežti gyvos kiaulės, kiauliena ir jos produktai (kuilių sperma, kiaulių kiaušialąstės ir embrionai). Užkrėstoje teritorijoje ir VMVT direktoriaus įsakymu nustatytoje buferinėje AKM zonoje esančiose turgavietėse uždrausta prekiauti gyvomis kiaulėmis.

Pasitelkus Lietuvos kariuomenę, policiją, įrengti kontrolės postai (kiaulių judėjimui kontroliuoti), visuose šalies komerciniuose kiaulių ūkiuose vykdoma aktyvi kiaulių stebėseną. Diagnozei patvirtinti iš kiaulių paimti mėginiai nuvežti į Ispanijoje esančią Europos Sąjungos AKM referentinę laboratoriją. Apie nustatytą AKM informuota Europos Komisija, Europos Sąjungos šalių veterinarijos tarnybos, Pasaulio gyvūnų sveikatos organizacija, kaimyninių šalių bei Muitų Sąjungos veterinarijos tarnybos.

J. Milius supažindino VESK narius su svarbiausiais uždaviniais bei tolesniais veiksmais: užbaigti kiaulių likvidavimą AKM židinyje (naudojant CO2 dujas, elektros žudymo įrangą, kiaulių lavonus užkasant specialioje duobėje), atlikti pašarų ir medikamentų naikinimą (iki 2014-08-03), atlikti tvartų, teritorijos dezinfekciją, atlikti srutų ir mėšlo nukenksminimą, vykdyti intensyvią AKM stebėseną kiaulių ūkiuose ir laukinėje faunoje.

Pranešėjas pažymėjo, kad šiuo metu vyksta epizootinis tyrimas, siekiant nustatyti užkrato patekimo kelius ir užkirsti kelią tolesniam AKM viruso plitimui. Dėl nustatyto AKM Ignalinos rajono VMVT kreipėsi į Generalinę prokuratūrą. Generalinė prokuratūra pradėjo tyrimą.

J. Milius pasiūlė skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir Ignalinos rajono savivaldybėje.

Vykusioje diskusijoje VESK pirmininkas, V. Baltraitienė, G. Miškinis, G. Rimša, D. Labanauskas, A. Dapkus, J. Milius, A. Stončaitis, V. Kaziliūnas, A. Baravykas įvertino žmogiškųjų ir materialinių resursų, likviduojant ligos židinį ir jos padarinius, pasitelkimą, AKM židinio zonos karantinavimą, kompensacijų galimybę už įvykdytus ir būtinus atlikti darbus ir paslaugas, aptarė vidaus reikalų ir krašto apsaugos tarnybų, užtikrinančių zonos kontrolę, finansavimo klausimą (siekiant užtikrinti kontrolės postų darbą 10 kilometrų spinduliu aplink ligos protrūkio vietą). Įvertino galimybes sukurti užkrečiamų ligų likvidavimo komandą ir ją aprūpinti reikiama įranga. Aptarė kiaules auginančių įmonių draudimo, biologinės saugos reikalavimų įgyvendinimo, šernų populiacijos apskaitos tvarkymo ir kitus aktualius klausimus.

#### **NUTARTA:**

1. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir Ignalinos rajono savivaldybėje.

2. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriui Jonui Miliui – imtis būtinų prevencijos priemonių ir veiksnių Vilniaus, Švenčionių, Molėtų, Zarasų, Utenos rajonų savivaldybėse ir Visagino miesto savivaldybėje, siekiant užkirsti kelią AKM plitimui.

3. Aplinkos ministerijai – užtikrinti tinkamą šernų populiacijos apskaitos tvarkymą.

4. Žemės ūkio ministerijai – įpareigoti kiaules auginančius ūkius laikytis biologinės saugos reikalavimų ir drausti gyvulius bei pašarus. Užtikrinti, kad išmokos iš valstybės ir Europos Sąjungos fondų būtų mokamos tik šiuos reikalavimus atitinkančioms įmonėms ir ūkininkams.

5. Siekiant užtikrinti kontrolės postų aplink ligos protrūkio vietą darbą, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos kariuomenei užtikrinti šių postų veiklą (VMVT nustatytam laikotarpiui), numatyti reikalingus žmogiškuosius išteklius ir papildomų lėšų poreikį. Nustatytą papildomą lėšų poreikį pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei teisės aktų nustatyta tvarka.

Vidaus reikalų ministras,  
Lietuvos Respublikos Vyriausybės  
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkas

Dailis Alfonsas Barakauskas

Posėdžio sekretorius

Rimantas Žemaitis